

Beslissing op het verzoek om schadevergoeding

Klachtnummer: KC 23-010
Verzoekdatum: 18 mei 2023 (aangevuld op 19 juni 2023)
Klager: Klager
Verweerder: De zorgaanbieder, vertegenwoordigd door de directie
Betreft: Verzoek om schadevergoeding

Verloop van de behandeling van het verzoek

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Drenthe (de klachtencommissie) behandelt het verzoek om schadevergoeding dat klager op 18 mei 2023 heeft ingediend vanwege beperking van zijn bewegingsvrijheid tussen 8 en 17 mei 2023 (fase 1 – zich niet onbegeleid in de kliniek mogen bewegen). Dit verzoek hangt samen met de klacht die hij daarover heeft ingediend. Op 1 juni 2023 heeft de klachtencommissie beslist dat deze klacht gegrond was. De klachtencommissie vond dat niet goed was onderbouwd waarom beperking van de bewegingsvrijheid nodig was met het oog op de veiligheid in de kliniek, nu de verantwoordelijke GZ-psycholoog in opleiding tot klinisch psycholoog heeft erkend dat er geen veiligheidsrisico was. De beperking was daarmee niet doelmatig. Ook is de beperking is niet opgelegd als uiterste middel. Er waren nog vrijwillige, minder bezwarende mogelijkheden met hetzelfde effect (subsidiariteit). Tot slot vond de klachtencommissie de beperking van de bewegingsvrijheid van negen dagen niet proportioneel; ze was niet in verhouding met het afwezige veiligheidsrisico.

Klager heeft de klachtencommissie bij haar klacht verzocht om schadevergoeding. Omdat het verzoek om schadevergoeding beperkt onderbouwd was, heeft de klachtencommissie klager de gelegenheid gegeven om alsnog te onderbouwen waarom hij om schadevergoeding vraagt. Op 19 juni 2023 heeft de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp), klagers verzoek schriftelijk aangevuld. De zorgaanbieder heeft daarna de gelegenheid gekregen om schriftelijk te reageren op klagers verzoek om schadevergoeding. De zorgaanbieder heeft dit op 26 juni 2023 gedaan.

De klachtencommissie die het verzoek heeft behandeld bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter
- de heer J. Buddingh, psychiater
- mevrouw A. Wolsink, zelfstandig lid

Deze beslissing is uitgewerkt door mevrouw mr. T. Floor, waarnemend secretaris.

Bevoegdheid van de klachtencommissie

Bij een klacht als bedoeld in artikel 10:3 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) kan klager ook om schadevergoeding door de zorgaanbieder verzoeken (artikel 10:11 lid 1 Wvvggz).

Klager is opgenomen in bij de zorgaanbieder, op basis van een strafrechtelijke titel, namelijk tbs met dwangverpleging. De Wvvggz is van toepassing op klager via artikel 9:1 lid 1 Wvvggz.

De klacht gaat over de beslissing om klagers bewegingsvrijheid te beperken op basis van artikel 9:9 lid 2 Wvvggz. Dit artikel is één van de onderwerpen genoemd in artikel 10:3 van de Wvvggz. De

klachtencommissie is dus bevoegd om het verzoek te behandelen, voor zover de gestelde schade samenhangt met de beperking van klagers bewegingsvrijheid.

Beoordeling

Normschending die is toe te rekenen aan de zorgaanbieder

Klager kan voor schadevergoeding in aanmerking komen, als niet volgens de wettelijke normen is gehandeld (artikel 10:11 Wvvgz). De klachtencommissie beoordeelt eerst of er een normschending is die aan de zorgaanbieder kan worden toegerekend.

De klachtencommissie heeft geoordeeld dat niet is voldaan aan de eisen van artikel 3:3 Wvvgz dat verplichte zorg, zoals beperking van de bewegingsvrijheid, alleen als *uiterste middel* kan worden verleend als:

- a. er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg zijn;
- b. er geen minder bezwarende alternatieven met het beoogde effect zijn (subsidiariteit);
- c. het verlenen van verplichte zorg in verhouding staat tot het doel daarvan (proportionaliteit);
- d. redelijk te verwachten is dat het verlenen van verplichte zorg effectief is (doelmatigheid).

Ook is niet voldaan aan artikel 9:9 lid 2 Wvvgz, dat bepaalt dat de bewegingsvrijheid alleen mag worden beperkt als dit nodig is met het oog op een van de daarin genoemde doelen, waaronder de veiligheid in de kliniek en voorkoming van strafbare feiten.

De pvp noemt ook de algemene uitgangspunten van, criteria voor en doelen van verplichte zorg uit artikel 2:1 lid 1, lid 2, lid 3, lid 6, lid 8 en lid 9¹ en artikel 3:4 Wvvgz. De inhoud daarvan komt overeen met artikel 3:3 en 9:9 lid 2 Wvvgz; dat laatste artikel noemt specifiek de toegestane doelen van beperking van de bewegingsvrijheid bij forensische patiënten en is daarmee een verbijzondering van artikel 3:4 Wvvgz.

Daarmee zijn er normen uit de Wvvgz geschonden door de zorgverantwoordelijke die de beperking van de bewegingsvrijheid heeft opgelegd, wat toe te rekenen is aan de zorgaanbieder.

Verweerder geeft in zijn reactie aan het niet eens te zijn met de gegrondverklaring van de klacht. Volgens verweerder gaat de klachtencommissie voorbij aan de strafbare feiten die klager heeft gepleegd (bedreiging van medewerkers; hetzelfde type delicten als het indexdelict waarvoor klager tbs heeft gekregen), de noodzaak van een herstelgesprek en de complexe realiteit van medewerkers van de afdeling die slachtoffer worden van strafbare feiten en daarna weer geconfronteerd worden met de dader. De klachtencommissie begrijpt hieruit dat verweerder vindt dat de beperking van de bewegingsvrijheid terecht is opgelegd en dat er daarom geen normschending is. De klachtencommissie gaat hierop daarom wat uitgebreider in en grijpt daarbij terug op haar overwegingen in de beslissing op de klacht.

De verantwoordelijke GZ-psycholoog heeft de beperking van de bewegingsvrijheid opgelegd met het oog op de veiligheid van medewerkers in de kliniek, met name de ST met wie klager nog een herstelgesprek moest voeren naar aanleiding van een incident op 16 februari 2023 (de strafbare feiten waarop verweerder doelt). Klager gaf eerst aan dat hij bereid was in gesprek te gaan, maar trok die bereidheid op 8 mei 2023 in. Daarop heeft de GZ-psycholoog de beperking opgelegd.

De klachtencommissie heeft geoordeeld dat niet goed is onderbouwd waarom *beperking van de bewegingsvrijheid* nodig was met het oog op de veiligheid in de kliniek. Klager had de betrokken ST al in goede sfeer gesproken aan de telefoon en in de kliniek. Hij garandeerde diens veiligheid. Op de zitting

¹ Lid 9 is hier niet van toepassing, omdat dat gaat over verplichte zorg bij kinderen en jeugdigen.

heeft de verantwoordelijke GZ-psycholoog erkend dat klagers behandelaren van deze garantie op aan kunnen, en dat er dus *geen veiligheidsrisico was als klager zich onbegeleid door de kliniek zou bewegen*. De klachtencommissie vindt de *beperking van de bewegingsvrijheid* daarmee niet doelmatig; daarmee is niet voldaan aan artikel 3:3 en artikel 9:9 lid 2 Wvvgz en de algemene uitgangspunten van, criteria voor en doelen van verplichte zorg.

Volgens verweerder was het *herstelgesprek* wel doelmatig om te bepalen of er een werkbare situatie mogelijk is, of er nog spanningen zijn en of er nog dingen uitgepraat moeten worden. Op 8 mei 2023 waren er volgens verweerder nog steeds spanningen die door de betrokken ST gevoeld werden, waardoor deze nog altijd behoefte had aan een gesprek. De klachtencommissie heeft in de beslissing over de klacht overwogen dat zij wel degelijk dit belang inziet van het herstelgesprek, voor klager en de ST. Maar verweerder heeft op de zitting erkend dat dit gesprek al veel eerder gevoerd had kunnen worden toen klager daar nog toe bereid was, namelijk toen klager bij een andere zorginstelling verbleef (tussen 3 maart en 20 april 2023). Dan had deze beperking van de bewegingsvrijheid voorkomen kunnen worden. De beperking is dus niet opgelegd als uiterste middel. Er waren nog vrijwillige, minder bezwarende mogelijkheden met hetzelfde effect. De klachtencommissie vindt de beperking ook niet proportioneel; klager is negen dagen beperkt geweest in zijn bewegingsvrijheid, wat niet in verhouding is met het (zoals de GZ-psycholoog heeft bevestigd) afwezige risico voor de veiligheid in de kliniek waar de beperking op gericht was. Ook daarmee is niet voldaan aan artikel 3:3 en 9:9 lid 2 Wvvgz en de algemene uitgangspunten van, criteria voor en doelen van verplichte zorg.

Schade

Dat er een normschending is, betekent niet automatisch dat er ook altijd een schadevergoeding wordt toegekend. Dat gebeurt alleen als die normschending daadwerkelijk heeft geleid tot schade of benadeling. Met andere woorden: er moet schade zijn die is veroorzaakt door de beperking van de bewegingsvrijheid in strijd met artikel 3:3, 9:9 lid 2 en de algemene uitgangspunten, doelen en criteria van de Wvvgz.

In de schriftelijke onderbouwing schrijft de pvp dat klager immateriële schade heeft geleden, die er niet was geweest als volgens de geldende normen was gehandeld. De schade bestaat uit gevoelens van onmacht en het onder druk te worden gezet door de kliniek. 'Klager is ten onrechte beperkt in zijn vrijheden om zo een herstelgesprek te forceren. Klager geeft aan dat dit iets doet met zijn vertrouwen richting de kliniek.'

De pvp voert aan dat de zorgverantwoordelijke bij zijn beslissing niet naar de algemene uitgangspunten, criteria voor en doelen van het toepassen van verplichte zorg als bedoeld in artikel 2:1 lid 1, lid 2, lid 3, lid 6, lid 8 en lid 9, artikel 3:3 en artikel 3:4 Wvvgz heeft gehandeld. De pvp begroot de daardoor geleden schade op € 600.

Verweerder heeft niet gereageerd op de gestelde schade of de hoogte van de gevraagde schadevergoeding, maar vraagt alleen om het verzoek af te wijzen.

De klachtencommissie vindt het voldoende aannemelijk dat klager schade heeft geleden door de beperking van zijn bewegingsvrijheid in strijd met de onder *Normschending* genoemde normen uit de Wvvgz. In lijn met een uitspraak van het Gerechtshof 's Hertogenbosch van 25 maart 2021 (ECLI:NL:GHSHE:2021:919) oordeelt de klachtencommissie dat daarvoor een bedrag van € 50 per dag redelijk en billijk is. In totaal wordt dat voor negen dagen € 450.

Beslissing

De klachtencommissie besluit tot toewijzing van klagers verzoek om schadevergoeding met een bedrag van € 450.

Deze beslissing is genomen op 28 juni 2023 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, de heer J. Buddingh en mevrouw A. Wolsink, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw mr. T. Floor.

Beroepsmogelijkheid

Tegen deze beslissing kunnen verzoeker en verweerder binnen zes weken een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland (artikel 10:7 van de Wvggz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....

W. Krol

Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 6 juli 2023 verstuurd aan klager, pvp, en verweerder/de directie van GGZ Drenthe.